

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від 02 вересня 2021 року
(протокол № 1)

**Клінічний реабілітаційний менеджмент при
порушенні діяльності серцево-судинної та
дихальної системи**

(назва освітнього компоненту)

**ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни**

підготовки бакалавра
(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія
(шифр і назва спеціальності)

**Освітньо-професійна програма
«Фізична терапія, ерготерапія у травматології
та ортопедії»**

Бердянськ 2021 рік

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Віталій ОСІПОВ, доцент кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту (24.00.03 фізична реабілітація)

Анастасія Єфімова, старший викладач кафедри біології, здоров'я людини та фізичної
реабілітації

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету “ 20 ” серпня 2021 року, протокол № 1.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної системи» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) першого (бакалаврського) рівня галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія та освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія у травматології та ортопедії», а також у відповідності з наступними нормативними документами:

- Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;

- Навчальний план підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» для спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», затверджений вченою радою БДПУ від 24.04.2019, протокол №9;

- Наказ МОН України від 16.10.2009 за №943 «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи»;

- Положення «Про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті», затвердженого вченою радою БДПУ від 26 грудня 2019 року (протокол № 6);

- Положення «Про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті».

Предметом навчальної дисципліни є клінічний реабілітаційний менеджмент при захворюваннях серцево-судинної та дихальної системи.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної системи» тісно пов'язана з такими дисциплінами «Нормальна анатомія», «Загальна фізіологія», «Фізіологія рухової активності», «Пропедевтика внутрішніх хвороб», «Основи кардіології та пульмонології», «Терапевтичні вправи».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни дисципліни «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної системи» є формування в здобувачів вищої освіти визначених освітньо-професійною програмою загальних і фахових компетентностей фахівця з фізичної терапії, ерготерапії.

1.2. **Основними завданнями дисципліни** «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної системи» є

- вивчення теоретичних основ фізичної терапії осіб із захворюваннями серцево-судинної та дихальної системи;
- ознайомлення з механізмами розвитку, клінічними проявами, перебігом захворювань серцево-судинної та дихальної системи;
- оволодіння навичками планування та проведення реабілітаційного втручання при захворюваннях серцево-судинної та дихальної системи;

- оволодіння навичками оцінювання результативності реабілітаційного процесу при захворюваннях серцево-судинної та дихальної системи.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких фахових компетентностей:

Інтегральна: Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

Перелік загальних компетентностей та відповідних їм шифрів:

- ЗК01 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК03 Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК04 Здатність працювати в команді.

Перелік спеціальних (фахових) компетентностей та відповідних їм шифрів:

- СК01 Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
- СК03 Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.
- СК05 Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.
- СК06 Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.
- СК09 Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.
- СК10 Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

Та демонструвати такі програмні результати навчання (ПР):

- ПР01 Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.
- ПР04 Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.
- ПР05 Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.

- ПР06 Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.
- ПР07 Трактувати інформацію про наявні у пацієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).
- ПР08 Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.
- ПР09 Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.
- ПР10 Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.
- ПР12 Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.
- ПР14 Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.
- ПР16 Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 5/150 (кредитів ЄКТС/години).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Клініко-фізіологічне обґрунтування реабілітації в кардіології. Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної системи. Основні клінічні симптоми захворювання серцево-судинної системи. Основні клінічні синдроми захворювання серцево-судинної системи. Клініко-фізіологічне обґрунтування реабілітації в кардіології. Етапи надання реабілітаційної допомоги кардіологічним хворим. Засоби та методи реабілітації в кардіології. Показання та протипоказання до фізичної реабілітації у кардіологічних хворих.

Тема 2. Фізична реабілітація при ішемічній хворобі серця. Поняття, етіологія та патогенез атеросклерозу. Лікувальна дія фізичних вправ при атеросклерозі. Фізична реабілітація при ішемічній хворобі серця. Етіологія та патогенез інфаркту міокарда. Види інфарктів міокарда. Етапи реабілітації хворих на інфаркт міокарда. Ступені активності хворого в залежності від класу тяжкості захворювання на інфаркт міокарда. Фізична реабілітація при інфаркті міокарда на стаціонарному та санаторному етапах. Фізична реабілітація при інфаркті міокарда на диспансерно-поліклінічному етапі та в домашніх умовах.

Тема 3. Фізична реабілітація при гіпертонічній хворобі. Етіологія та патогенез гіпертонічної хвороби. Ступені і форми гіпертонічної хвороби, клінічний перебіг. Лікувальна дія фізичних вправ при гіпертонічній хворобі. Основні принципи лікування і реабілітації хворих на гіпертонічну хворобу. Особливості фізичної реабілітації хворих на гіпертонічну хворобу на різних її етапах і залежно від стадій хвороби.

Тема 4. Фізична реабілітація при набутих вадах серця. Причини виникнення набутих вад серця. Застосування методу ЛФК при консервативному лікуванні набутих вад серця. Методика масажу при вадах серця. Оперативне лікування набутих вад серця.

Тема 5. Фізична реабілітація в кардіохірургії. Поняття про вроджені вади серця, їх причини та методи лікування. Застосування ЛФК при операціях з приводу вроджених вад серця. ЛФК при операціях на магістральних судинах. Фізична реабілітація при операції на коронарних судинах.

Тема 6. Клініко-фізіологічне обґрунтування реабілітації в пульмонології. Анатомо-фізіологічні дані органів дихання. Особливості обстеження пульмонологічних хворих. Клініко-фізіологічне обґрунтування реабілітації в пульмонології. Показання та протипоказання до фізичної реабілітації у пульмонологічних хворих.

Тема 7. Засоби та методи фізичної реабілітації в пульмонології. Етапи надання реабілітаційної допомоги пульмонологічним хворим. Засоби та методи реабілітації в пульмонології. Лікувальна фізкультура (динамічні та статичні дихальні вправи, спеціальні та дренажні дихальні вправи). Лікувальний масаж та преформовані фізичні чинники в пульмонології.

Тема 8. Фізична реабілітація при хронічному бронхіті. Етіологія та патогенез хронічного бронхіту. Основні завдання фізичної реабілітації при хронічних бронхітах. Особливості лікувальної фізкультури при хронічному бронхіті. Особливості масажу при хронічному бронхіті.

Тема 9. Фізична реабілітація при бронхіальній астмі. Етіологія та патогенез бронхіальної астми. Основні завдання фізичної реабілітації при бронхіальній астмі. Особливості лікувальної фізкультури при бронхіальній астмі. Особливості масажу при бронхіальній астмі.

Тема 10. Фізична реабілітація хронічних обструктивних захворювань легенів. Етіологія та патогенез хронічних обструктивних захворювань легенів. Основні завдання фізичної реабілітації при хронічних обструктивних захворюваннях легенів. Особливості лікувальної фізкультури при хронічних обструктивних захворюваннях легенів. Особливості масажу при хронічних обструктивних захворюваннях легенів.

3. Рекомендована література

1. Герцик А. М. Теоретико-методичні основи фізичної реабілітації/фізичної терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату: монографія / Андрій Герцик; Львів. держ. ун-т фізичної культури. – Львів: ЛДУФК, 2018. – 387 с.

2. Ерготерапія. Підручник для студентів бакалаврського напрямку підготовки «Ерготерапія» на 1-у медичному факультеті Карлового університету / Швесткова О, Свєцена К. та кол. перекл. з чеської, Київ, 2019. – 196 с.

3. Козак Д.В. Лікувальна фізична культура: посібник / Д.В. Козак, Н.О. Давибіда. – Тернопіль : ТДМУ, 2018. – 108 с.

4. Масаж загальний та самомасаж: підручник / Л. О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, О. В. Кутакова, Г. В. Прилуцька. – Тернопіль : ТДМУ, 2018. – 380 с.

5. Мухін В.М. Фізична реабілітація: підручник / В.М. Мухін. – 3-те вид., переробл. та доповн. – К.: Олімпійська література, 2009. – 488 с.

6. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я: МКФ / переклад на укр. мову (Затверджено Наказом Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2018 року № 981 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України 21.12.2018 № 2449). – Всесвітня організація охорони здоров'я. – 1048 с.

7. Осіпов В.М. Основи фізичної реабілітації: навчальний посібник / В.М.Осіпов. – Ужгород: ФОП Бреза А.Е., 2013. – 225 с.

8. Осіпов В.М. Лікувальна фізична культура: навчальний посібник / В.М.Осіпов. — Бердянськ: Видавець Ткачук О.В, 2013. – 158 с.
9. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / Л.О.Вакуленко, В.В.Клапчук, Д.В.Вакуленко; за заг. ред. Л.О.Вакуленко, В.В.Клапчука. – Тернопіль: ТДМУ, 2019. – 372 с.
10. Сфера діяльності фізичного терапевта: інформаційний посібник – https://physrehab.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/Sfera_diyalnosti_final_web.pdf
11. Реабілітаційний масаж: підручник / Л. О. Вакуленко [та ін.]. – Тернопіль: ТДМУ "Укрмедкнига", 2018. – 522 с.
12. Фізіотерапія. Підручник для студентів бакалаврського напрямку підготовки «Фізіотерапія» на 1-у медичному факультеті Карлового університету / Швесткова О, Сладкова Петра та кол. перекл. з чеської, Київ, 2019. – 196 с.
13. Физиотерапия. Классический курс / под. ред. С. Б. Портера / пер. с англ. СПб., 2014. – 764 с.
14. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина: Підручник для студентів і лікарів / За заг. ред. В. М. Сокрута. – Краматорськ: Каштан, 2019. – 480 с.

4. Методи навчання:

- 1) *За джерелами передачі й характером сприйняття інформації :*
 - ✓ словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда;
 - ✓ наочні: ілюстрування, демонстрування, спостереження;
 - ✓ практичні: фізичні вправи, практичні роботи, дослідні роботи.
- 2) *Методи стимулювання навчальної діяльності:*
 - ✓ навчальна дискусія – суперечка, обговорення будь-якого питання з навчального матеріалу;
 - ✓ створення клінічної ситуації в процесі викладання навчального матеріалу – використання клінічних випадків.
- 3) *Методи контролю і самоконтролю у навчанні:*
 - ✓ усний контроль;
 - ✓ письмовий контроль;
 - ✓ тестовий контроль.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен

6. Система оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за всіма видами навчальних робіт проводиться за поточним та підсумковим контролем.

Поточний контроль включає бали за роботу на лекціях, практичних та індивідуальних заняттях, а також оцінювання всіх видів самостійної роботи, запланованих у робочій програмі навчальної дисципліни.

Підсумковий семестровий контроль є обов'язковою формою контролю, що дозволяє визначити ступінь досягнення здобувачами вищої освіти запланованих робочою програмою навчальної дисципліни результатів навчання.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)